

ETİYOPYA'YA İHRACAT

1990'ların başından itibaren Etiyopya piyasaya dönük ekonomik kalkınma stratejisi izlemiş ve ekonomide özel sermayenin ağırlığını arttıracak tedbirler almıştır. Ayrımcılığa yol açan vergi, kredi ve dış ticaret uygulamalarını ortadan kaldırmış, idari prosedürleri basitleştirmiş ve iş hayatını düzenleyen kuralları anlaşılır ve istikrarlı hale getirmiştir. Bazı devlet kuruluşları da özelleştirilmiştir. Etiyopya'da şu anda Yatırım İdaresi eskiye nazaran daha düzgün bir Yatırım Kanunu uygulamakta, arazi kiralama ve iş ya da fabrika kurma gibi faaliyetlerde yabancı yatırımcılara karşılaştıkları lisans alma ve diğer bürokratik engeller konusunda yardımcı olmaktadır.

Bununla birlikte, yabancı yatırımcılar bir takım güçlüklerle de karşılaşmaktadırlar.

Etiyopya'da pek çok sektörde özellikle hizmet ve ticaret sektörlerinde yabancılara bazı sınırlamalar getirilmiştir. Devletin kamu hizmetleri ve ulaşım sektörleri üzerinde sıkı kontrolleri bulunmaktadır. Banka ve sigorta sektörü dış yatırımcılara kapalıdır. Kambiyo rejimi liberal değildir. İthalatçılar akreditif açtıklarında bedelin tamamını ödemek ve ithal girdiler için Merkez Bankasının iznini almak zorundadırlar. Arazi satın almak mümkün değildir, ancak kiralanabilmektedir. Ulaşım ve telekomünikasyon sistemi ise yetersizdir.

Etiyopya Yatırım Yasası kalkınmaya yönelik yatırımları teşvik etmektedir. Bu teşvikler arasında joint-venture lar için minimum sermaye girişinin azaltılması, sermaye malları için vergisiz ithalat izni, yurt dışında yaşayan Etiyopyalı yatırımcılara gayri menkul kolaylıkları, "ileriye taşınan zarar" ın uzatılması, sermaye kazançlarından alınan verginin %40'dan %10'a çekilmesi ve arazi kiralamasında öncelik sağlanması sayılabilir.

Yatırım Yasası devlete, Etiyopya vatandaşlarına ve yerli yatırımcılara veya sürekli ikamet edenlere hangi sektörlerin tahsis edildiğini belirlemiştir. Buna göre, elektrik üretim ve dağıtımı, hava taşımacılığı (20 yolcu veya 2700 kg kargo kapasitesinin üzerindeki uçaklarla), demiryolu ulaşım hizmetleri ve posta hizmetleri devlete ait faaliyet alanlarıdır. Dış yatırımcılar savunma ve telekomünikasyon alanlarında devletle ancak ortaklığa gidebilirler. Bankacılık, sigortacılık, 20 yolcu veya 2700 kg kargo kapasitesinin altında olan hava taşımacılığı, radyo ve TV yayıncılığı ve yükleme hizmetleri Etiyopya vatandaşlarına tahsis edilmiştir. Diğer alanlar ise yerli yatırımcılara tahsis edilmiştir. Bu alanlar şunlardır: Parakende ticaret ve komisyonculuk, toptan ticaret (petrol ve yan ürünlerinin tedariki ile yabancı yatırımcıların lokal olarak ürettikleri malların toptancılığı

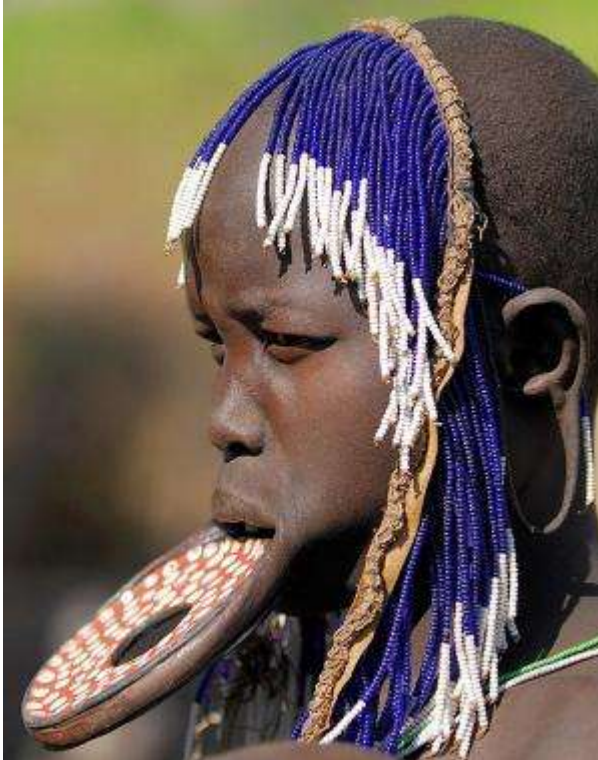
hariç), ithalat (LPG, bitümen ve Bakanlar Kurulu'nun onayına istinaden ihraç ürünleri için kullanılan girdiler hariç olmak üzere), işlenmemiş kahve, chat, yağlı tohum, bakliyat, piyasadan satın alınmış deri veya canlı koyun, yatırımcı tarafından yetiştirilmemiş olan keçi ve sığır ihracatı, I. sınıf olarak belirtilenler dışındaki inşaat şirketleri, derilerin tabaka (kabuk) düzeyine kadar tabaklanması, yıldız olmayan oteller, moteller, pansiyonlar, çayhaneler, kahvehaneler, barlar, gece kulüpleri, uluslararası ve uzmanlaşmış (specialized) restoranlar dışındaki restoranlar, seyahat acentaları, ticaret komisyon acentaları, bilet satış servisleri, araba kiralama ve taksi ulaşım servisleri, ticari karayolu ve ülke içi su ulaştırma hizmetleri, iç piyasa için fırın ve pasta mamulleri, öğütme değirmenleri, berber dükkanları, güzellik salonları, demirci atölyelerinin tedariki ve terzilik hizmetleri (giysi fabrikaları hariç), bina bakım ve onarımı, taşıt araçlarının bakımı, bıçkı kesimhaneler ve kereste yapan ürünler, gümrük komisyon hizmetleri, müzeler, tiyatrolar ve sinema salonu işletmeleri, matbaacılık.

Etiyopya'ya ithalat yapılabilmesi Merkez Bankası'nın iznine bağlıdır. Söz konusu izin için ithalat lisansının ve yapılacak ithalat için gerekli olan ödeme, fiyat gibi bilgilerin Merkez Bankasına sunulması gerekir. Etiyopya'ya yapılacak ihracat için gerekli belgeler şunlardır:

- 1) Üç nüsha onaylanmış ticari fatura,
- 2) İki nüsha ayrıntılı imalatçı faturası
- 3) Yükleme Belgesi,
- 4) Proforma Faturalar,

Bunların dışında ihracat beyannamesi, satış sözleşmesi, fatura ve sigorta belgesi veya poliçesi de gerekmektedir.

Etiyopya yasalarına göre ülkeye gelen tüm ithal ürünlerin tip, kalite, orijin, miktar ve fiyat yönünden satış sözleşmesine uygun olması gerekir. Etiyopya'da son yıllarda tarife oranları azaltılmıştır. Ortalama tarife oranı %15-20 civarlarındadır. Satış vergileri ise tarım ürünleri, ilaçlar, deri ve pamukta %4, diğer pek çok üründe %12'dir. Lüks tüketim vergileri ise %10 ila %200 arasında değişmektedir.

Etiketleme ve markalama tüm ithal mallarda zorunlu olup, tüm belgelerde birbirinin aynı olmalıdır.

Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ithalat ve ihracata kısıtlama getirmeye yetkilidir. Ülke içinde üretilen mallarla rekabet halinde olan malların ithalatında bilhassa tarımsal ürünlerinin ithalatında bazı kısıtlamalar mevcuttur. Otomobil veya motorlu araç ithalatı Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığının onayına tabidir. Uyuşturucular, ahlaka aykırı ürünler ve silahların ithalatı yasaktır. Silah ithalatı ancak Milli Savunma Bakanlığınca yapılabilir.

Bazı ithal ürünleri Etiyopya Kalite ve Standartlar İdaresinin standartlarına uygun olmak zorundadır. Ülkeye giriş yapan gübre,

hububat, yağlı tohum ve bakliyat gibi ürünler ithalatçı ve Etiyopya Kalite ve Standartlar İdaresi arasındaki anlaşmaya bağlı olarak anılan kurumca miktar ve kalite yönünden kontrole tabi tutulabilmektedir.

İlaçlar ve tıbbi gereçler Etiyopya İlaç İdaresi ve Kontrolü Kurumuna tescil ettirilmelidir. Ülke içinde üretilmiş olsun olmasın tescil ettirilmeyen hiç bir ilaç Etiyopya'da kullanılamamaktadır.

Tarım Bakanlığı'nın izni olmadığı müddetçe, Etiyopya'ya tohumlar da dahil olmak üzere bitki ve bitkisel ürünler ithal edilemez. Zararlı böcek taşıyan tüm ithal bitkisel ürünler karantinaya tabi tutulmaktadır.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

Gümrük Vergileri: Makine ve teçhizat, inşaat malzemeleri ve yatırım sermaye mallarının %15'ine kadar olan yedek parçalar gibi tüm yatırım sermaye mallarının ithalatından alınan gümrük vergisi ve diğer vergilerde bu ürünlerin lokal olarak aynı miktar, kalite ve fiyatla üretilmemesi şartıyla yatırımcılara %100 muafiyet tanınmaktadır. Gümrük ve diğer ithalat vergilerinden muaf olarak ithal edilen yatırım malları aynı ayrıcalıktan yararlanan bir başka yatırımcıya da transfer edilebilmektedir.

Oteller (yıldızsız olanlar), toptan satış, perakende satış ve ithalat, bakım servisleri v.s. gibi bazı yatırım alanları gümrük vergisinden muaf değildir. İhraç mallarının üretiminde gerekli olan hammaddelerin ithalatında gümrük vergisi ve diğer ithalat vergisi muafiyeti mevcuttur.

İhracat Gümrük Vergilerinden Muafiyet: İhracata yönelik Etiyopya mal ve hizmetleri her türlü ihracat vergisi ve ihracata konulan diğer vergilerden muaftır.

Kurumlar Vergisi (Kâr Vergisi) Muafiyeti: Yeni imalat veya tarım ya da tarımsal sanayi yatırımından elde edilecek herhangi bir gelir yatırım alanına, ihracatın hacmine ve yatırımın nerede yapıldığına bağlı olarak aşağıdaki tabloda gösterilen dönemler itibariyle kurumlar vergisinden muaf tutulacaktır.

Yatırım Kurulu: Yukarıda belirtilenlerin dışında Bakanlar Kurulu gelir vergisi muafiyetini 7 yılın da üzerine çıkartabilir. Bununla beraber BOI gerektiğinde sadece iç piyasa için üretim yapan yatırımcılara sağlanan gelir vergisi muafiyetini reddetmek üzere bir direktif yayımlayabilir. Gelir vergisinden muafiyet dönemi üretimin başladığı yahut hizmetin verildiği tarihten başlamaktadır.

İleriye Taşınan Zarar: Gelir vergisi muafiyeti döneminde zarar eden işletmeler bu zararlarını muafiyet döneminin bitiminden itibaren gelir vergisi muafiyet döneminin yarısı kadar ileriye taşıyabilirler.

Yatırımcıya Sağlanan Garantiler: Etiyopya'da yabancı yatırımcılara aşağıdaki garantiler sağlanmaktadır.